

Kamienica Pipanowska przy ul. Grodzkiej 37

2020-07-10

Kamienica Pipanowska zlokalizowana jest u zbiegu ulic Grodzkiej i Poselskiej. Jej nazwa wiąże się z Jerzym Pipanem, do którego dom należał w pierwszej połowie XVII wieku. W trzecim odcinku cyklu #krakowheritage przybliżamy tę pięknie odnowioną kamienicę, której dzieje zawierają wiele ciekawych wątków, interesujących nie tylko dla pasjonatów architektury czy historii krakowskiej gastronomii.

Kamienica została wybudowana w XIV wieku, a przebudowana w połowie XVIII wieku. To z tego czasu pochodzą aktualne podziały architektoniczne. Dom przebudował ówczesny właściciel Jan Antoni Mariani, z wykształcenia doktor prawa, właściciel czterech winnic na Węgrzech trudniący się głównie handlem winem.

Jak pisał Jan Rogóż: „(...) może przypadek, a może gastronomiczny *genius loci* tego domu, bo już najstarszy tyżący go zapis w księgach miejskich z 1601 roku informuje, że »należy do wdowy Kropidłowej, która winem szynkuje«. W XIX wieku szynkował wino kupiec korzenny Jan Sołtyśchek rodem z Siemianowic a po nim jego szwagier Jan Kosz, który uczynił lokal tak sławnym, że jeszcze po II wojnie kojarzony był z jego nazwiskiem, choć sam Kosz pożegnał się z tym światem w roku 1887. Przyczyny tego rozgłosu nie były jednak tylko natury gastronomicznej. U Kosza jadło się i piło, ale też politykowało i konspirowało. Kosz urodził się na Śląsku Opolskim, a w Krakowie osiadł, by uniknąć służby w wojsku pruskim. Uczestniczył w powstaniu listopadowym, rewolucji krakowskiej w 1846 roku, a podczas powstania styczniowego w winiarni zbierano ochotników przerzucanych przez kordon do kongresówki. W zapiskach policyjnych Kosz figurował jako »nieprzyjaciel porządku prawnego, ulubieniec podżegaczy gromadzących się w jego handlu«. Lokal Kosza dwa kroki dzieliły od sądów na ul. Grodzkiej i ul. Kanoniczej, spotykali się tu w przerwach między rozprawami uczestnicy sądowych starć, sędziowie, prokuratorzy, adwokaci, oskarżeni odpowiadający z wolnej stopy.”

Od ponad pół wieku w kamienicy działa restauracja „Balaton”, która – można rzec – podtrzymuje dawne tradycje, oferując trunki z naddunajskich winnic i cenione przez bywalców madziarskie dania.

W 2011 roku przeprowadzony został remont konserwatorski elewacji kamienicy oraz dachu. Z budżetu Krakowa dofinansowano prace związane z remontem konserwatorskim elewacji kamienicy, obejmujące całą elewację frontową od ul. Grodzkiej i Poselskiej. Miasto przeznaczyło na ten cel 100 tys. zł, co stanowiło 12% poniesionych kosztów. Remont elewacji i dachu sfinansowany został ze środków własnych obecnych właścicieli kamienicy, z budżetu miasta oraz z Narodowego Funduszu Rewaloryzacji Zabytków Krakowa.

Kamienica Pipanowska przed remontem:

Kamienica Pipanowska po remoncie:

**Magiczny
Kraków**

W latach 2006-2019 Kraków przyznał 330 datacji na prace konserwatorskie i restauratorskie, a także prace budowlane realizowane w krakowskich obiektach zabytkowych. Na ten cel miasto przeznaczyło blisko 37,5 mln zł.

W cyklu [#krakowheritage](#) przybliżamy odnowione krakowskie objekty. Zachęcamy do spacerowania szlakiem odnowionych zabytków, publikowania zdjęć z tych wędrówek w mediach społecznościowych i oznaczania ich hasztagiem #krakowheritage. Wspólnie pokażmy, że jesteśmy dumni z efektów opieki nad zabytkami naszego miasta. „Bądź turystą w swoim mieście - zwiedzaj Kraków” i odkrywaj na nowo cenne zabytki.

#krakowheritage #owhc